NP-πληρότητα

Προβλήματα όπως αυτά του Περιοδεύοντος Πωλητή, της Ικανοποιησιμότητας και του Κύκλου Hamilton, ανήκουν σε μια κατηγορία προβλημάτων που ονομάζονται NP-πλήρη (NP-complete).

Όπως θα δούμε στη συνέχεια, αν για ένα οποιοδήποτε NP-πλήρες πρόβλημα βρεθεί πολυωνυμικός αλγόριθμος, τότε $\mathsf{P} = \mathsf{NP}$.

Για να αποδεικνύουμε ότι ένα πρόβλημα είναι NP-πλήρες, θα χρησιμοποιούμε την έννοια της αναγωγής πολυωνυμικού χρόνου.

Αναγωγές

Διαισθητικά, μια αναγωγή τ είναι μια συνάρτηση που μετασχηματίζει σε πολυωνυμικό χρόνο στιγμιότυπα ενός προβλήματος A σε στιγμιότυπα ενός προβλήματος B με τέτοιο τρόπο ώστε το x είναι ένα ‘ναι’ στιγμιότυπο του A αν και μόνο αν το $\tau(x)$ είναι ένα ‘ναι’ στιγμιότυπο του B.

Αναγωγές

Διαισθητικά, μια αναγωγή τ είναι μια συνάρτηση που μετασχηματίζει σε πολυωνυμικό χρόνο στιγμιότυπα ενός προβλήματος A σε στιγμιότυπα ενός προβλήματος B με τέτοιο τρόπο ώστε το x είναι ένα 'ναι' στιγμιότυπο του A αν και μόνο αν το $\tau(x)$ είναι ένα 'ναι' στιγμιότυπο του B.

Ορισμός: Μια συνάρτηση $f : \Sigma^* \to \Sigma^*$ ονομάζεται υπολογίσιμη σε πολυωνυμικό χρόνο αν υπάρχει μία πολυωνυμικά φραγμένη μηχανή Turing που την υπολογίζει.

Ορισμός: Έστω δύο γλώσσες $L_1, L_2 \subseteq \Sigma^*$. Μία συνάρτηση τ υπολογίσιμη σε πολυωνυμικό χρόνο θα ονομάζεται πολυωνυμική αναγωγή από την L_1 στην L_2 αν για κάθε $x \in \Sigma^*$ ισχύει το εξής: $x \in L_1$ αν και μόνο αν $\tau(x) \in L_2$.

Αναγωγές, συνέχεια

Έστω ότι μας δίνεται μία πολυωνυμική αναγωγή τ από το πρόβλημα A στο πρόβλημα B. Έστω επίσης ότι υπάρχει πολυωνυμικός αλγόριθμος για το πρόβλημα B.

Για να αποφασίσουμε αν ένα στιγμιότυπο x του A είναι ένα 'ναι' στιγμιότυπο του A, αρκεί να υπολογίσουμε το $\tau(x)$ και μετά να ελέγξουμε αν αυτό είναι ένα 'ναι' στιγμιότυπο του B.

Επομένως, αν το πρόβλημα B μπορεί να επιλυθεί αποτελεσματικά, τότε το ίδιο ισχύει και για το A. Επίσης, αν το A απαιτεί εκθετικό χρόνο, τότε το ίδιο ισχύει και για το B (γιατί;)

Αναγωγές, συνέχεια

Έστω ότι μας δίνεται μία πολυωνυμική αναγωγή τ από το πρόβλημα A στο πρόβλημα B. Έστω επίσης ότι υπάρχει πολυωνυμικός αλγόριθμος για το πρόβλημα B.

Για να αποφασίσουμε αν ένα στιγμιότυπο x του A είναι ένα 'ναι' στιγμιότυπο του A, αρκεί να υπολογίσουμε το $\tau(x)$ και μετά να ελέγξουμε αν αυτό είναι ένα 'ναι' στιγμιότυπο του B.

Επομένως, αν το πρόβλημα B μπορεί να επιλυθεί αποτελεσματικά, τότε το ίδιο ισχύει και για το A. Επίσης, αν το A απαιτεί εκθετικό χρόνο, τότε το ίδιο ισχύει και για το B (γιατί;)

Συμπέρασμα: Αν έχουμε πολυωνυμική αναγωγή από το A στο B, τότε το B είναι τουλάχιστον τόσο δύσκολο όσο και το A.

NP πλήρεις γλώσσες

Ορισμός: Μία γλώσσα $L \subseteq \Sigma^*$ ονομάζεται NP-πλήρης αν:

1. $L \in \mathsf{NP}$, και
2. για κάθε γλώσσα $L' \in \mathsf{NP}$, υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L.

NP πλήρεις γλώσσες

Ορισμός: Μία γλώσσα $L \subseteq \Sigma^*$ ονομάζεται NP-πλήρης αν:

1. $L \in$ NP, και
2. για κάθε γλώσσα $L' \in$ NP, υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L.

Θεώρημα: Έστω L μία NP-πλήρης γλώσσα. Τότε, P=NP αν και μόνο αν $L \in$ P.

($\Rightarrow$) Αφού $L \in$ NP και υποθέσαμε ότι P $=$ NP, έχουμε $L \in$ P.

($\Leftarrow$) Έστω ότι $L \in$ P. Αρκεί να δείξουμε ότι και οποιαδήποτε άλλη γλώσσα L' που ανήκει στο NP ανήκει επίσης στο P. Με βάση τον ορισμό της NP-πληρότητας, υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή τ από την L' στην L. Αφού όμως $L \in$ P, είναι εύκολο να δει κανείς ότι μπορούμε να κατασκευάσουμε ντετερμινιστική μηχανή Turing που αποφασίζει την L' σε πολυωνυμικό χρόνο.

Το Θεώρημα του Cook

Αν καταφέρουμε να βρούμε ένα πρώτο πρόβλημα που να είναι NP-πλήρες, μετά μπορούμε (με τη χρήση αναγωγών) να αποδεικνύουμε ότι και άλλα προβλήματα είναι NP-πλήρη.

Για το πρώτο όμως αυτό πρόβλημα, η απόδειξη πρέπει να γίνει με βάση τον ορισμό. Το πρώτο πρόβλημα που αποδείχτηκε ότι είναι NP-πλήρες, ήταν η Ικανοποιησιμότητα:

Θεώρημα: [S. Cook, 1971] Το πρόβλημα της Ικανοποιησιμότητας είναι NP-πλήρες.

Με βάση όσα έχουμε ήδη πει, προκύπτει ότι δεν υπάρχει πολυωνυμικός αλγόριθμος για την Ικανοποιησιμότητα (εκτός και αν P=NP).

Πρόβλημα της Ικανοποιησιμότητας (υπενθύμιση)

Πρόβλημα της Ικανοποιησιμότητας (SATISFIABILITY): Δεδομένου ενός τύπου F σε συζευκτική κανονική μορφή, είναι ο F ικανοποιήσιμος;

Παράδειγμα: Έστω ο τύπος Boole σε συζευκτική κανονική μορφή

$$F = (x_1 \vee x_2 \vee x_3) \wedge (\overline{x_1} \vee x_2 \vee x_4) \wedge (\overline{x_2} \vee x_3) \wedge (\overline{x_3} \vee x_1) \wedge (\overline{x_1} \vee \overline{x_2} \vee \overline{x_3} \vee x_4)$$

Σύνθεση αναγωγών

Ορισμός: Μία γλώσσα $L \subseteq \Sigma^*$ ονομάζεται NP-πλήρης αν:

1. $L \in \mathsf{NP}$, και
2. για κάθε γλώσσα $L' \in \mathsf{NP}$, υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L.

Σύνθεση αναγωγών

Ορισμός: Μία γλώσσα $L \subseteq \Sigma^*$ ονομάζεται NP-πλήρης αν:

1. $L \in$ NP, και
2. για κάθε γλώσσα $L' \in$ NP, υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L.

Το επόμενο θεώρημα δίνει τη βασική μέθοδο για να αποδείξουμε πως μια γλώσσα είναι NP-πλήρης.

Θεώρημα: Έστω γλώσσα $L \in$ NP. Αν μια L' είναι NP-πλήρης και υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L τότε και η L είναι NP-πλήρης.

Σύνθεση αναγωγών

Ορισμός: Μία γλώσσα $L \subseteq \Sigma^*$ ονομάζεται NP-πλήρης αν:

1. $L \in$ NP, και
2. για κάθε γλώσσα $L' \in$ NP, υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L.

Το επόμενο θεώρημα δίνει τη βασική μέθοδο για να αποδείξουμε πως μια γλώσσα είναι NP-πλήρης.

Θεώρημα: Έστω γλώσσα $L \in$ NP. Αν μια L' είναι NP-πλήρης και υπάρχει πολυωνυμική αναγωγή από την L' στην L τότε και η L είναι NP-πλήρης.

Γνωρίζουμε ήδη μια τέτοια γλώσσα L' : τη γλώσσα SATISFIABILITY.

Εφαρμογή της μεθόδου

Θεώρημα: Το πρόβλημα 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη: Με αναγωγή από την Ικανοποιησιμότητα. Έστω F ένας τύπος σε συζευκτική κανονική μορφή, και έστω C μια «μεγάλη» φράση του F, δηλαδή $C = (l_1 \vee l_2 \vee \cdots \vee l_k)$, $k > 3$.

Εφαρμογή της μεθόδου

Θεώρημα: Το πρόβλημα 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη: Με αναγωγή από την Ικανοποιησιμότητα. Έστω F ένας τύπος σε συζευκτική κανονική μορφή, και έστω C μια «μεγάλη» φράση του F, δηλαδή $C = (l_1 \vee l_2 \vee \cdots \vee l_k)$, $k > 3$.

Αντικαθιστούμε τη C με τη σύζευξη πιο απλών φράσεων:

$$(l_1 \vee l_2 \vee y_1) \wedge (\overline{y_1} \vee l_3 \vee y_2) \wedge \cdots \wedge (\overline{y_{k-4}} \vee l_{k-2} \vee y_{k-3}) \wedge (\overline{y_{k-3}} \vee l_{k-1} \vee l_k)$$

όπου τα y_i είναι νέες μεταβλητές.

Μπορεί κανείς να δει ότι ο νέος τύπος είναι ικανοποιήσιμος αν και μόνο αν ο F είναι ικανοποιήσιμος. Είναι επίσης απλό να δει κανείς ότι η παραπάνω μετατροπή είναι πολυωνυμική αναγωγή. Επομένως το 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Εφαρμογή της μεθόδου

Θεώρημα: Το πρόβλημα 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη: Με αναγωγή από την Ικανοποιησιμότητα. Έστω F ένας τύπος σε συζευκτική κανονική μορφή, και έστω C μια «μεγάλη» φράση του F, δηλαδή $C = (l_1 \vee l_2 \vee \cdots \vee l_k)$, $k > 3$.

Αντικαθιστούμε τη C με τη σύζευξη πιο απλών φράσεων:

$$(l_1 \vee l_2 \vee y_1) \wedge (\overline{y_1} \vee l_3 \vee y_2) \wedge \cdots \wedge (\overline{y_{k-4}} \vee l_{k-2} \vee y_{k-3}) \wedge (\overline{y_{k-3}} \vee l_{k-1} \vee l_k)$$

όπου τα y_i είναι νέες μεταβλητές.

Μπορεί κανείς να δει ότι ο νέος τύπος είναι ικανοποιήσιμος αν και μόνο αν ο F είναι ικανοποιήσιμος. Είναι επίσης απλό να δει κανείς ότι η παραπάνω μετατροπή είναι πολυωνυμική αναγωγή. Επομένως το 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Είναι η απόδειξη μας πλήρης;

Εφαρμογή της (πλήρους) μεθόδου

Θεώρημα: Το πρόβλημα 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη: 1. Η γλώσσα 3-SAT ανήκει στο NP. (γιατί;)

Εφαρμογή της (πλήρους) μεθόδου

Θεώρημα: Το πρόβλημα 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη: 1. Η γλώσσα 3-SAT ανήκει στο NP. (γιατί;)

2. Αναγωγή από την Ικανοποιησιμότητα. Έστω F ένας τύπος σε συζευκτική κανονική μορφή, και έστω μια «μεγάλη» φράση του F, δηλαδή $C = (l_1 \vee l_2 \vee \cdots \vee l_k)$, $k > 3$.

Αντικαθιστούμε τη C με τη σύζευξη πιο απλών φράσεων:

$$(l_1 \vee l_2 \vee y_1) \wedge (\overline{y_1} \vee l_3 \vee y_2) \wedge \cdots \wedge (\overline{y_{k-4}} \vee l_{k-2} \vee y_{k-3}) \wedge (\overline{y_{k-3}} \vee l_{k-1} \vee l_k)$$

όπου τα y_i είναι νέες μεταβλητές.

Μπορεί κανείς να δει ότι ο νέος τύπος είναι ικανοποιήσιμος αν και μόνο αν ο F είναι ικανοποιήσιμος. Είναι επίσης απλό να δει κανείς ότι η παραπάνω μετατροπή είναι πολυωνυμική αναγωγή. Επομένως το 3-SAT είναι NP-πλήρες.

Άλλα NP-πλήρη προβλήματα

Ανεξάρτητο Σύνολο: Δεδομένων ενός μη κατευθυνόμενου γραφήματος $G = (V, E)$ και ενός ακεραίου $K \geq 2$, υπάρχει υποσύνολο C του V με $|C| \geq K$, τέτοιο ώστε, για κάθε $v_i, v_j \in C$, να μην υπάρχει ακμή μεταξύ των v_i και v_j;

Θεώρημα: Το πρόβλημα Ανεξάρτητο Σύνολο είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη (Σκιαγράφηση):
1. Το πρόβλημα Ανεξάρτητο Σύνολο ανήκει στο NP.

Άλλα NP-πλήρη προβλήματα

Ανεξάρτητο Σύνολο: Δεδομένων ενός μη κατευθυνόμενου γραφήματος $G = (V, E)$ και ενός ακεραίου $K \geq 2$, υπάρχει υποσύνολο C του V με $|C| \geq K$, τέτοιο ώστε, για κάθε $v_i, v_j \in C$, να μην υπάρχει ακμή μεταξύ των v_i και v_j;

Θεώρημα: Το πρόβλημα Ανεξάρτητο Σύνολο είναι NP-πλήρες.

Απόδειξη (Σκιαγράφηση):

1. Το πρόβλημα Ανεξάρτητο Σύνολο ανήκει στο NP.
2. Με αναγωγή από το 3-SAT. Έστω F ένας τύπος σε συζευκτική κανονική μορφή.

Με βάση τον F κατασκευάζουμε ένα μη κατευθυνόμενο γράφημα G και έναν ακέραιο K με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει ένα ανεξάρτητο σύνολο K κόμβων στο G αν και μόνο αν ο F είναι ικανοποιήσιμος.

Το ζητούμενο αποτέλεσμα προκύπτει άμεσα από την κατασκευή αυτή.